

BOKMÅL Eksamen JUR 102 vår 2020

Lillevik kommunestyre ønsket seg arbeidsplasser og nyetablering i kommunen, og hadde satt i verk flere tiltak for å oppnå dette. Ett av dem var gunstige lån til gründere som ønsket å starte egen bedrift. Så fremt kommunen mente forretningsideen var god nok til å kunne gi arbeidsplasser i fremtiden og til å betjene lånet, tilbød kommunen lån uten sikkerhet og for tiden uten rente. Hans Tastad var en av dem som hadde søkt. Han hadde en giktskydd og formen varierte. Det var vanskelig å gjøre en god jobb innenfor rigide arbeidstider, men som selvstendig næringsdrivende kunne han jobbe når han selv ville. Tastad mente han hadde en veldig god forretningsidé: Å drive nettutsalg for andre, typisk mindre bedrifter, for eksempel små parfymier og interiørbutikker som ikke selv kunne bære utgiftene med å opprette og drifte et eget nettutsalg, men som ønsket å tilby dette. Ved å drifte flere mindre nettutsalg mente Hans Tastad han ville oppnå stordriftsfordeler som gjorde at han kunne drive med overskudd.

Kommunen ved Næringslivsavdelingen avslo imidlertid søknaden og begrunnet det med at Tastad på grunn av sykdommen nok ikke ville klare den store arbeidsinnsatsen det krevde å starte opp en bedrift, og at de ikke hadde tro på selve forretningsideen hans.

Kort tid etter at Hans Tastad hadde mottatt avslaget, hadde verden blitt rammet av en pandemi: En svært smittsom influensasykdom som førte til at mennesker måtte holde fysisk avstand fra hverandre for å unngå smitte. Tastad mente pandemien kom til å føre til kraftig økning i nettsalg fordi mange ville foretrekke netthandel som reduserte smittefaren sammenlignet med vanlige butikker. Tastad klaget derfor på avslaget og argumenterte med at forretningsideen hans nå ville ha enda bedre vilkår og at sykdommen ikke hadde noen betydning når han selv kunne bestemme arbeidstiden.

I Lillevik kommune var det det hektiske dager. Pandemien hadde ført til endringer på de fleste områder. Ole Holm, som jobbet i kommunens postmottak, mottok Tastads klage. Ole var opptatt av å få unna restansen som hadde oppstått (post som hadde hopet seg opp), og da et av medlemmene i klagenemnda, Marte Kirkerud fra paritetet Lillevik folkeliste, tilfeldigvis stakk hodet innom postmottaket på Rådhuset for å høre hvordan det gikk med Ole, var han rask med å gi Marte klagen fra Tastad.

På sin vei videre gjennom hallen i Rådhuset traff Marte en næringsdrivende i byen, Ulla Grå. Ulla drev med store og små forretningsideer, blant annet en netthandel for andre, mindre bedrifter. Ulla hadde truffet Hans Tastad på et utested og han hadde fortalt henne om forretningsideen sin, om avslaget fra kommunen og om at han nå skulle klage på avslaget. Ulla Grå fortalte Marte at markedet ikke var stort nok for flere slike bedrifter. Det var jo lite hjelp for arbeidsplassene i kommunen, hvis man gav lån til etablering av en bedrift som ville føre til nedleggelsen av en annen. – Dette kunne umulig være formålet med kommunens ordning. Marte synes Ulla hadde et godt poeng, og lovet å formidle dette til de andre medlemmene i klagenemnda når klagen fra Tastad skulle behandles.

Klagenemnda i Lillevik kommune møttes vanligvis en gang per måned og avgjorde klager som var kommet inn. Den svært smittsomme influensaen hadde ført til at medlemmene i nemnda ikke lenger kunne møtes fysisk, men måtte holde møtene elektronisk, via internett. Flere av medlemmene i klagenemnda synes det var innviklet å få til det tekniske rundt slike møter og to berammede møter var blitt avbrutt før de var begynt på saksbehandlingen av klager, som følge av enkelte medlemmers vanskeligheter med å finne riktig «møterom», samt å få lyden til å fungere. Klagen fra Hans Tastad hadde derfor blitt liggende i seks uker før klagenemnda behandlet den.

Klagenemnda mente at argumentet om endret markedssituasjon på grunn av pandemien, var et helt nytt forhold som nemnda ikke kunne ta stilling til uten at førsteinstansen, Lillevik kommunes næringslivsavdeling, først hadde gitt sin mening. Klageinstansen avviste derfor klagen (uten å avgjøre den). Det tok enda to uker før Tastad hørte noe som helst fra kommunen. Da han endelig mottok avvisningen ble han skuffet. Han forstod ikke hvorfor kommunen fortsatt mente markedet ikke var godt nok og han synes det var rart at han måtte begynne hele prosessen med å søke midler forfra.

Sønnen til Marte Kirkerud, Lars Kirkerud, hadde året før kjøpt en brukt bil av Tastad. Kort tid etter at Lars hadde overtatt bilen, dukket det opp flere feil ved den. Det hadde kostet nærmere 50.000 å få reparert dem på et verksted. Bilmekanikeren som hadde rettet feilene mente det var usikkert om feilene hadde vært der lenge eller om Lars bare hadde hatt «maks uflaks» og at feilene dukket opp akkurat da som følge av slitasje – bilen var jo fem år gammel. Lars Kirkerud mente det var helt usannsynlig at så mange feil tilfeldigvis dukket opp på samme tid, og synes han hadde betalt alt for mye for bilen, men hadde aldri nevnt dette for Tastad. Lars hadde drøftet saken med sin mor, men både Lars og Marte var litt konfliktskye, og de bodde dessuten i samme nabolag som Tastad. Han var en godt likt og en sosial person som hadde lett for å prate med folk. Frykten for å bli stemplet som «vanskelig» av naboene, var medvirkende til at Lars aldri hadde fremmet noe krav om at Tastad skulle betale for reparasjonene.

Som de andre medlemmene i klagenemnda, hadde Marte Kirkerud deltatt i klagenemndas møte via PC fra kjøkkenet hjemme. Under pandemien var det blitt så mye arbeid fra kjøkkenbordet at PC-en hennes var i bruk det meste av dagen og kvelden. Også da Marte hadde tatt bilde av det flotte gardinet hun hadde sydd til vinduet som kjøkkenbordet stod inntil, hadde PC-skjermen vært på og ble med på bildet. Gardinet hadde vært komplisert å få til! Marte Kirkerud var så stolt over resultatet at hun la bildet ut på Facebook og Instagram. Hun tenkte ikke på at PC-skjermen var synlig på bildet. Det var ikke vanskelig å forstørre bildet nok til at man kunne lese detaljer om Hans Tastads forretningsidé og giktdiagnose som stod beskrevet i dokumentet som var fremme på skjermen.

1. Er Hans Tastads klage behandlet i strid med noen (alminnelige) saksbehandlingsregler?

Et annet av Lillevik kommunes tiltak for å få flere arbeidsplasser til byen, var å utvikle eiendommer som var attraktive for bedrifter som kunne tenke seg å etablere seg i kommunen. Lillevik kommune hadde opprettet et eget næringseiendomsselskap til dette formålet, VEKST AS, og kommunen eide alle aksjene. Styret i VEKST AS bestod av folkevalgte og personer med erfaring fra privat næringsliv hvor de hadde jobbet med å utvikle næringseiendom. Det var kommunestyret som utgjorde generalforsamlingen (selskapets øverste organ som består av representanter for selskapets eier(e); i dette tilfellet er Lillevik kommune eneste eier og har alle stemmene i generalforsamlingen), og som hadde valgt disse styremedlemmene. VEKST AS skulle være et næringspolitisk verktøy for kommunen ved å investere og utvikle næringseiendommer. Lillevik kommune hadde overført en del næringseiendommer kostnadsfritt til selskapet, slik at de ansatte der kunne utvikle dem til attraktive tomter og næringslokaler for private selskaper. Enkelte av næringseiendommene VEKST AS eide, hadde selskapet selv kjøpt ved å benytte overskuddet sitt som egenandel for å få lån. Det fulgte av selskapets vedtekter (vedtatt av kommunestyret satt som generalforsamling), at de økonomiske resultatene selskapet skapte skulle være forenlige med selskapets lave risikoprofil og at VEKST AS' virksomhet skulle baseres på bedriftsøkonomiske og samfunnsøkonomiske hensyn, blant annet miljøvennlige løsninger og god byggekultur.

Petra Åsen jobbet som journalist i avisen Lillevikposten. Hun hadde fått et tips om at nestlederen i styret, Hilde Hansen, kunne ha vært inhabil da styret i VEKST AS behandlet en sak om strategi for utviklingen av en større eiendom selskapet eide på industriområdet Toppeheia. VEKST AS

konkurrerte med flere andre grunneiere om å tiltrekke seg bedrifter som kunne etablere seg på Toppeheia, og styret hadde ønsket ut en strategi som skulle gjøres VEKST AS' eiendom spesielt attraktiv og på den måten ta innersvingen på konkurrentene. I tillegg til å være nestleder i styret i VEKST AS arbeidet Hilde Hansen til daglig som kontorsjef i Lillevik Næringslivsforening, en privat interesseorganisasjon for private personer og selskaper som eide næringseiendom i kommunen. Næringslivsforeningen og VEKST AS hadde i flere saker konkurrert med hverandre om eiendomskjøp, men kommunestyret hadde likevel ønsket Hilde Hansen i styret i VEKST fordi hun var en dyktig eiendomsutvikler. Petra Åsen som hadde tatt årsstudium i offentlig rett, lurte på om ikke Hilde Hansen var inhabil til å delta i styrebehandlingen i VEKST AS. Åsen henvendte seg til VEKST AS og ba om innsyn i saken om strategi for utviklingen av eiendommen på Toppeheia.

- 2. Har Petra Åsen krav på innsyn i styresaken om eiendommen på Toppeheia?**

- 3. Kommer forvaltningslovens regler om inhabilitet til anvendelse for Hilde Hansen når hun behandler styresaker i VEKST AS? (Det skal ikke tas stilling til *om* hun er inhabil, men om vilkårene i forvaltningsloven for å bruke reglene i hennes tilfelle, er oppfylt.)**